بۆچی ئەگەری شۆڕش لە وڵاتانی ئابووریی کەم گەشەکردوو زۆر زیاتره تاکو وڵاتانی پیشەسازیی پێشکەوتوو؟ *

زاهیر باهیر – لەندەن
28/11/2016

پێشەکی دەبێت ئەوە بڵێم چەمکی شۆڕش لای من شۆڕشی سۆشیالیستی/ ئەنارکیستییە بۆ بەدیهێنانی کۆمەڵی ناچینایەتی ، ناهیراشیی، نە شتێکی دیکە کە چەپەکان و کۆمۆنیستەکان هەوڵی بۆ دەدەن .
پێشکەوتنی سەرمایەداری و پێنانی قۆناخی گڵۆبەڵازەیشن، زیادبوونی ژمارەی کرێکاران تا ڕادەی زۆرینەی کۆمەڵ، ڕوودانی قەیرانە یەکبەدوایەکەکانی ئابووریی کە بە قەیرانی سەرمایەداریی ناسراوە ، سەرجەمی تیورە کۆنەکانی، کە خودی ئەمانەن دەستەبەری ڕوودانی شۆڕشبن، هەڵوەشاندەوە . بەداخەوە نەك هەر شۆڕش ڕوی نەدا، بەڵکو گەر زەمینەی شۆڕشیشی لە وڵاتانی پیشەسازیی پێشکەوتوودا لەبار نەبردبێت ، ئەوە یەکجار دوای خستووە.
سەرمایەداریی لە ڕێگای ململانێی نێو توێژاڵەکانی خۆیی و دروستکردنی چەندەها لقی دەست بەخۆی لە چەپەکان، سۆشیالیستان، ئازادیخوازان و فێمەنیستان و دۆزینەوەی بۆشاییەك لە جیهاندا بۆ کەرەسەی هەرزانبەها و بەرهەمهێنانی کاڵا و هەروەها لەدەستابوونی وەرەقەی ناشیونالیزم و نەژادپەرستی و دینی و مەزهەبی و ناوچەگەریی کە بیانکاتە زەمینەی هەڵگیرسانی جەنگی هەمەجۆرەی نێوانی مرۆڤەکان، توانیوێتی بەردەوامبێت و دەتوانێت خۆشی نۆژەنبکاتەوە. لێرەشدا ئەوە دەسەڵمێنێت کە سەرمایەداریی " گۆڕهەڵکەنی خۆی" نییە ، بەڵکو گۆڕهەڵکەنی ئێمەیە و توانیویشێتی کە خۆی لە قەیرانەکان بپارێزت و بەسەر ئێمەیدا بدات.

نەك هەر ئەوانەی سەرەوە بەڵکو سەرمایەداریی لەم وڵاتانەدا ئامرازەکانی مانگرتن و ناڕەزایی و خۆپیشاندان کە ساڵەهایەکی دوورو و درێژ وەکو چەکێك لەلایەن کرێکاران و خەڵکەوە دژی خاوەنکار و سیستەمەکە ، بەکاردەهێنرێن، ئێستا ماڵیکردوون و سواون و چیتر داخوازییەکانی کرێکاران و خەڵکی ناهێننە دی و لە بەرژەوەندی

سیستەمەکە، دەشکێنەوەێ.
لەبەر ئەوەی کە لە وتارەکانی پێشترمدا بە درێژی لەسەر لاوازی و زەبوونی بزوتنەوەی کرێکاران بە بەڵگە و بە ئاماژەروە، قسەم کردووە ، (بڕوانە Zaherbaher.com) لێرەدا خۆم لە دووبارەکردنەوە دەپارێزم و یەکسەر دەچمە ناو کرۆکی باسەکەمەوە.
ئەوەی ئاشکرایە دوو جۆر تێڕوانین و لێکدانەوە لەسەر ڕوودان و سەرکەوتنی شۆڕش هەیە :
یەکەم: شۆڕش لە ڕێگای پارتی پێشڕەوی چینی کرێکارانەوە، لە ڕێگای کودەتای حیزبییانە و سەربازییەوە یاخود لە ڕێگای ریفۆرمی هەڵبژاردنی پەڕلەمانتارییەوە، واتە لەسەرەوەی کۆمەڵ بۆ بنەوەی . کە هەموویان یەك ئەنجام دەدەنەدەست. خودی ئەزموونەکانیان لە سەرانسەری جیهاندا ئەوەیان سەلماند کە ئەم جۆرە هەوڵانە نەك هەر شکستیان هێنا، بەڵکو کارەسات و بێ هیوایشیان بۆ خەڵکی هێنا. دیسانەوە ئەوەشیان دەرخست سەپاندنی چەمکی نێو کتێبەکان بەسەر واقیعدا، هەڵەیە و کارەسات دەخولقێنێ .
دووهەم: شۆڕش لە ڕێگای خۆڕێکخستنی ئاسۆییانە/ناهیراشیانە لە گروپە خۆجێییەکانا، کۆمیتە و لیژنەو ئەنجوومەنە ڕادیکالە سەربەخۆکانا و لە هەموو بوارەکانی ژیاندا: کۆمەڵایەتی، کولتووریی، سیاسیی ، ڕۆشنبیریی و پەروەدەیی ، ئابووریی، ژینگە و ئیکۆلۆجیی و هتد. دروستکردنیان لەهەموو شوێنەکانی سەرکار و بازاڕ و خوێندنگا و دانشگادا، خەڵکی بە خۆیان لە بنی کۆمەڵەوە خۆیان ڕێکدەخەن. ئەم گروپانە لە سەرەتادا ئامادەکاریی دەکەن و خەباتیان بۆ دابینکردنی پێداویستییە جیاجیاکانی ژیانە و ڕۆڵی تاك و سەربەخۆییبوونی بەهێز دەکەن. دواتر هەوڵی بەدیهێنانی بزوتنەوەیەك لەسەر ئاستی لۆکاڵی، نەتەوەیی، وڵات دەدەن، کە لە ڕێگای تۆڕە کۆمەڵایەتییەکانەوە، ئەنجوومەنەکانی خەڵکییەوە لە گەڕەك و شار و شارۆچکەدا، خۆیان بەیەکەوە پەیوەستدەکەنەوە و هاریکاری کارە هاوبەشەکانیان ، چالاکییەکانیان بەگرتنەبەری دیمۆکراسی ڕاستەوخۆ و لە ڕێگای چالاکی ڕاستەوخۆوە ، ئەنجامدەدەن. بەمشێوەیە هەنگاوی کاریگەرانە دێتە پێشەوە کە بەهێزکردنی خۆو دەسەڵاتوەرگرتن و خۆبەڕێوەبەرییە و کەوتنە بەرانبەر و بەربەرەکانی دەسەڵاتی تەواوی دەوڵەت و دامەزراوەکانێتی. کردنی ئەمانەش وردە وردە نزیکردنەوەی بزوتنەوەکەیە لە خودی ستراتیجییەتەکەی، کە خاڵی لابەکاکردنەوەیە.
بە تێگەیشتنی من پرۆسەی شۆڕش لە ڕێگای دووهەمەوە گریمانی زیاتری هەیە ، کاتێك کە زەمینەکاری بۆ دەستبەکارکردنی ئەم شۆڕشە لە بنی کۆمەڵەوە لەسەر پارچە زەوییەکی ئەم سەرزەمینە، کە ناوی نیشتمانی لێنراوە، دەکرێت ، ئیدی هێدی هێدی تەك بە دەوڵەت و دەسەڵاتەکانی

، واتە ناوەند (مەرکەز/ سێنتەر) ، هەڵدەچنێت. لەم بارودۆخەشدا نالۆژکیانە و کارێکی ناعەمەلیانەش دەبێت، گەر ڕوانینمان بۆ شۆڕشی جیهانی ، پێچەوانەی ئەمە بێت.
بەڕای من کاتێك کە ئێمە دەوڵەت وەکو ناوەندی سەرەکی، دەبینین کە دەسەڵاتی تەواوی لە وڵاتێکدا، هەیە، کارێکی پراکتیکانە و ئاوەزانەشە گەر لەسەر ئاستی دونیاش هەمان دیدمان بۆ وڵاتە هەرە پێشکەوتووەکانی پیشەسازیی وەکو ئەمەریکا و کەنەدا و ئۆسترالیا و یابان و ڕوسیا و وڵاتانی ڕۆژاوا، هەبێت وەکو سێنتەرێك ، مەرکەزێك، کە بە خۆیان و دەزگە دراوییەکانیانەوە دەسەڵاتێکی یەکجار زۆریان لە دەستدایە. ئەم دەسەڵاتەش تا ڕادەی ڕابەریکردنی سیاسی و ئابووریی سەرجەمی وڵاتانی کەمترگەشەکردوی دونیا کە وەکو چەند بنکەیەکە بۆیان، دەبینرێت. ئالەم حاڵەتەشدا ڕوخانی ئەو مەرکەزە بە گوێرەی باوەڕ بە تیوری " شۆڕش لە بنی کۆمەڵەوە " هەر دەبێت لە وڵاتانی ڕاگر و پارێزەری گەورەدەوڵەتانەوە، دەستپێبکات ، نەك لە خودی وڵاتانی مەرکەز، خۆیانەوە . ئەمەش ئەوە ناگەیەنێت کە خۆپیشاندان و ناڕەزایی و هەندێك چالاکی ڕاستەوخۆ لە گەورەوڵاتاندا، ڕوونادات . بەپێچەوانەوە لە کاتێکدا کە چەوساندنەوە و کۆیلەیەتی و نایەکسانی و نادادپەروەری و جەنگ،بوونیان هەیە و بەردەوامە ، هەڵبەتە دژەکەشی بەرهەمدەهێنێت ، بەڵام کاتێك کە ئەم چالاکیانە هەر لەو ئاستە ڕوکەش و تەسکەدا دەمێنێتەوە، کاتیك کە خەڵکی خۆی ڕێکناخات و پلانی دووهەمی نییە ، کاتێك ئەم ئامرازانە تەنها بۆ حاسڵکردنی داخوازییەکی هەنووکەیانەیە و کاتییە، ئەمە جگە لەوەی کە سەرجەمی چالاکییەکان کاردانەوەیە لە پێناوی پارێزگاریکردن لەوانەی کە پێشتر بەدەستهێنراون – نەك هەرگیز ناتوانێت گۆڕانکاری گەورە بەدەستبهێنێت بەڵکو بێ هیوایی و بێچاوەڕوانی داهاتوویەکی باشتر، دەدەنە دەست خەڵکی.
مانەوەی ئەم مەرکەزە بەهێزە لە سای مانەوەی وڵاتانی گەشەنەکردوی یاخود کەمتر گەشەکردوی پیشەسازییەوەیە، کە زەمینەیەکی هەمە جۆرەی دەوڵەمەند و بە سوودیان بۆ ئەو مەرکەزە جیهانەییە دەستەبەر کردەوە . کاتێك کە پاشکۆیەتی ئابووریی و سیاسیی ناوەند (مەرکەز) بۆ لۆکاڵ نەما و پاشکۆیەتی ئەمانیش بۆ ئەوان نەما، بە واتایەکی دیکە کاتێك کە دەستێکی ئابووریی و سیاسی بۆ یارمەتی و هاوکاریی مەرکەز ، کورتکرایەوەو ، کاتێك کە بناخە دەتلیسێتەوە ، ئیدی ئەوەی لەسەری بنیاتنراوە هەرەس دەهێنیت.
جوتێك بنەمای سەرەکیی کە لە نێو کۆمەڵەی وڵاتانی پیشەسازی پێشکەوتوودا ونن، بەڵام لە نێو کۆمەڵەی ولاتانی بێهێزی پیشەسازیدا،

بێ هیچ جۆرە دوودڵییەك، بۆ بەڕێکردنی پرۆسەی شۆڕش، هەن. ئەو دوو بنەمایە زەمینەسازیی ئەو شۆڕشە خۆشدەکەن و ئامادەکاری بۆدەکەن. ئەوانەش ئەم دوانەن :

یەکەم: پەیوەندی کۆمەڵایەتی:

لەبەر ئەوەی کە سەرمایەداریی بەتەواوی خۆی نەخزاندۆتە هەموو کونج و کەلەبەرێکی ژیانی هاووڵاتییانەوە و پەیوەندی نێوانی تاکەکانی نێو کۆمەڵ تاڕادەیەکی زۆر پەیوەندییەکی مرۆڤانەیە و شمەکی نییە. دەزگەکانی دەوڵەت بۆ یارمەتی هەژاران و ئەوانەی کە کاریان پێناکرێت بەهەر هۆیەك بێت ، یاخود هەر وجودی نییە یا هەر وەکو شتێکی ڕەمزی وایە. لە بارودۆخێکی ئاوادا کارەساتە سروشتییەکان و مرۆکردەکان و چەشنەکانیان، دەکەونە سەرشانی خەڵکی خۆی کە لە ڕێگای یارمەتی و هەرەوەزی و هاوکاری بە یەکدی، هەموو پێداویستی خۆشی و ناخۆشییەکانیان ڕادەپەڕێنن و متمانەی تەواو دەکرێتە سەر خودی کۆمۆنێتییەکە زیاتر لە دەوڵەت و دەزگە کۆمەککارەکانی . لەوێ، هێشتا ناوکێکی مرۆڤانەی سەردەمی کۆمۆنێتییە کۆنەکانی، تاڕادەیەك ژیانی بە کۆمەڵیی، تیایدا ماوەتەوە. قسەوباس لەسەر سیاسەت و ڕوداوەکانی ڕۆژانە قسەوباسێکی بەردەوام و نیگەرانییەکی زۆری خەڵکەکەیەتی. لە کۆمەڵێکی ئاوادا بەستنی پەیوەندی نێوانی تاکەکانی کۆمەڵ لەسەر کار، لە گەڕەك و گوند و خویندنگا و دانشگاو تەواوی دامەزراوە کۆمەڵایەتییەکانی دیکە و لێدوان و مشتومڕکردن لەسەر سیاسەت و بابەتە ڕۆژانەیەکان و هەنووکەییەکان ئاسانە و متمانەکردنیش بەیەك و خۆبەستنەوە بە کارە هاوبەشییەکانی نێوانیان، بە ئاسانی پەیڕەو دەکرێت. بێ گومان ئەم شێوە ژیانە لە گوندە بچوکە دوورەدەستەکانی لادێکان تاکو گوندە هەرە قەرەباڵخەکانی دەوروبەری شار، لە شارۆچکەکاندا تاکو شارەکان ، لە شارەکاندا تاکو شارە گەورەکان ، زۆر دیارتر و کردەترە و خۆڕێکخستنیش تیایاندا ئاسانترە و دەستکردنیش بە کاری هەرەوەزی و ژیانی هەرەوەزیانە و بە کۆمەڵیی ژیان ، عەمەلی ترە .
دیارە گەلێك خەسڵەتی پۆزەتیفی دیکە لەپاڵ ئەوانەی سەرەوەدا لەو شوێنانەدا هەن و هاندەر و دەستەبەری خۆڕێکخستنی خودی خەڵکەکەی، دەکات، کە ئەم خەسڵەتانە و ئەم خاڵە پۆزەتیڤانە ، لە نێو کۆمەڵی وڵاتانی پیشەسازیی پێشکەوتوودا ، یا هەر ونن، یا خود زۆر لاوازن.

دووهەم: لاوازی و بێ هێزی حەڵقەی سەرمایەداریی :

ئاشکرایە پێکانی ئامانج، بەدەستهێنانی سەرکەوتنی ئاسان بەهاوکاری ئەو خاڵەی سەرەوە، هەمیشە لەو حەلقە و شوێنانەوە دەستپێدەکات کە

سیستەمی سەرمایەداریی ، لاوازە . لای هەموانیش ئاشکرایە کە حەلقەی لاوازی ئەم سیستەمە ئەو شوێنانەیە ، ئەو وڵات و کۆمۆنێتیانەیە ، کە هێشتا ئەو بنەمانەی سەرەوە کە باسکردن تێیاندا ، مەوجودن. بەواتایەکی دیکە حەلقەی لاوازی ئەم سیستەمە وڵاتانی گەشەنەکرد و یا کەمتر گەشەکردوی پیشەسازین کە هێشتا دەستی نەگریسی سەرمایەداریی بە تەواوی پێنەگەیشتوە، هێشتا کاری لە کار نەترازاندووە ، هێشتا نەیتوانیووە مرۆڤەکان ، لە مرۆییەوە بکاتە ڕۆبۆت ، ئەو مرۆیانەی کە هێشتا تەواوی قسە و باسەکانیان لەسەر دوامێدیێی هەمەجۆرەی کاڵاکان و بەکارهێنانیان، نییە و لە خەسڵەتی مرۆیانەی خۆیانی نەشۆردوونەتەوە .

لەم شوێنانەدا هەوڵدان و ئامادەکاریی هەرەوەزییانە ، هەوڵی ژیانی بە کۆمەڵانە، تاڕادەی هاوبەشیکردنی هەموو پێداویستییە کۆمەڵایەتی و ئابوورییەکانی ژیان، ئاسانە. لە شوێنێکی ئاوادا گوندەکان ، گەڕەکەکان، شارۆچکەکان، شارەکان کەمتر دەبنە وابەستەی شارە گەورەکان و شمەکی هەمەجۆرەی هاوردەی شاری گەورە و کەمتریش وابەستە بە بازار-ئازاد و شارەوە دەبن.

هەر وڵاتێک لەو وڵاتانەی کە دەکەونە نێو ئەو بازنەی سەرەوە (بازنەی وڵاتانی پیشەسازی گەشە نەکردو) ، گەر خودی خەڵکی خۆی، خۆبەڕێوەبەریی بکات ، دەتوانن سەراپای پێداویستییەکانی ژیان و سەرجەمی ئامراز و کەرەسە سەرەکییە ساکارەکانی بواری کشتیاری و پیشەسازیی، دابین بکەن، بە خۆیان ژیانی ئەندامانی کۆمۆنێتییەکانیان مەیسەر بکەن . ئەو پێداویستیانەشی کە ناتوانرێت لە گوندێکدا، لە شارۆچکەیەکدا یا خود شار و دەڤەرێکدا بەدەستبهێنرێت، دەتوانرێت لە ڕێگای ئاڵوگۆڕی شمەکەکانەوە بەهۆی تۆڕە کۆمەڵایەتییەکانەوە ، یاخود لە ڕێگای ئەنجوومەنەکانی گەلەوە لەو شوێنانەدا، بەدەستبخرێن. گومان لەوەدا نییە کە وڵاتێك نییە لەو بازنەیەدا ، ئەوەندە هەژار و نەدار بێت، نەتوانێت هاووڵاتییانی ، بژێنێت . ئەوەی کە ئەو وڵاتانەی هەژار و پاشکۆ بۆ گەورەوڵاتانی جیهانی، کردووە، هەبوونی چاوچنۆکان و دەستەبژێر و گەندەڵان و دامەزرانی کۆمەڵ و وڵاتە لەسەر بناخەی چینایەتی، هەرەمی/ هیراشییەت و پیادەکردنی بەرنامەو سیاسەتی نیولیبراڵی گەورەوڵاتان و پارێزەرانی کۆمەڵی چینایەتی و قوچکەییە .

لەم پرۆسەیەدا، پرۆسەی بنکەنکردنی قەڵاکانی سەرمایەداریی، پرۆسەی ڕووتکردنەوەی پێگەو خوانی چەوسانەوە و زۆرداری ، پرۆسەی هەڵوەشانەوەی وابەستەیی یەك بۆ یەکدی ، پرۆسەیەکی خاو و هیواش و درێژخایەنە، بەڵام بە بڕشت و سەقامگیرە. سەرکەوتنی تەواو و بەردەوامبوونی ئەمەش بەستراوەتەوە بە ڕوودانی هەمان شۆڕش لانی کەم

لە یەکدوو وڵاتێکی دەوروبەردا و هەروەها پا□پشت و هاوکاری ئازادیخوازان و دژەدەسەڵاتخوازانی دونیا.
ژیانی نێو کۆمەڵی ستەمکاری و نایەکسانی ، ژیانی نێو ونبوونی دادوەری کۆمەڵایەتی و نەبوونی ئازادیی ، ژیانی نێو کۆمەڵی هیراشی و چیانەیەتی ، چشتێکی دیکەی بۆ ئێمە نەهێڵاوەتەوە جگە لە کاردانەوە، لە ڕێگای: یەکەم: دانیشتن و پاڵدانەوە و خۆدانە دەستی قەزاو قەدەر. دووەم: چاوەڕوانی حیزبی پێشڕەو و کودەتای حیزبیانە و سەربازیی و هەڵبژاردن، درۆ گەورەکە‌ی مێژوو ، کە ئەمانە لە گرتنەبەری ڕێگای یەکەم مەترسیدارترن لەبەر ئەوەی کە وەهمێکی زۆر بە خەڵکی دەدەن و دیسانەوە چاوبەستێکی گەورەش لەخەڵکی دەکەن. سێیەم: ئەوەی کە لەسەرەوە باسکرا.
*هەوێنی نوسینی ئەم وتارە دەگەڕیتیەوە بۆ ئەو سەفەرەی کە لەگەڵ هاوڕێیەکم لە ڕۆژی 08/05/2015 دا بەیەکەوە کردمان بۆ ئامەد، باتمان ، حەسەنکەیف، ماردین، وان ، جۆڵەمێرگ و گەوەڕە لە باکوری کوردستان.

Zaherbaher.com
□
□ □ □